

บทที่ 3

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในบทที่ 3 นี้จะเขียนถึงวิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการเรียนการสอนวิชาการเขียนสารคดี (นท.416)” โดยละเอียด ซึ่งจะแบ่งการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 การเรียนการสอนเรื่อง “การเตรียมพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี” หมายถึง เนื้อหา 3 บทเรียน ได้แก่

บทที่ 1 ความแตกต่างระหว่างสารคดีกับงานเขียนประเภทต่าง ๆ

และลักษณะสำคัญของสารคดี

บทที่ 2 การมองสถานการณ์ให้เป็นสารคดีที่มีแก่นเรื่องสร้างสรรค์

บทที่ 3 การรวบรวมข้อมูล และการเขียนโครงเรื่อง

โดยจะดำเนินการวิจัยชั้นเรียน ในส่วนนี้ 2 ขั้นตอน คือ

1.1 การเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ตามเนื้อหา 4 บทเรียนข้างต้น (บทที่ 1-3) โดยหลังจากใช้กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว ในแต่ละบทเรียน จะให้นักศึกษาทำ “แบบฝึกหัด” เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

1.2 วัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาบทที่ 1-3

ช่วงที่ 2 การเรียนการสอน เรื่อง “การเขียนสารคดี” หมายถึง เนื้อหา 2 บทเรียน ได้แก่

บทที่ 4 โครงสร้างสารคดี

บทที่ 5 กลวิธีการเขียนสารคดีให้นำอ่าน

โดยจะดำเนินการวิจัยชั้นเรียน ในส่วนนี้ 2 ขั้นตอน คือ

- 2.1 การเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ตามเนื้อหา 4 บทเรียนข้างต้น (บทที่ 4-5) โดยหลังจากใช้กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว ในแต่ละบทเรียน จะให้นักศึกษาทำ “แบบฝึกหัด” เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 3
- 2.2 วัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาบทที่ 4-5

ช่วงที่ 3 การเรียนการสอน เรื่อง “การวิจารณ์สารคดี” หมายถึง บทที่ 6 การวิจารณ์สารคดี ใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การวิจารณ์คุณลักษณะและกลวิธีการเขียนสารคดี (2) การวิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่อง และ (3) การวิจารณ์โครงสร้างสารคดี

โดยจะดำเนินการวิจัยชั้นเรียน ในส่วนนี้ 3 ขั้นตอน คือ โดยจะดำเนินการเรียนการสอน สำหรับการวิจัยชั้นเรียนนี้ 2 ขั้นตอน คือ

- 3.1 การเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ตามเนื้อหาบทที่ 6 ข้างต้น โดยหลังจากใช้กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว ในแต่ละครั้ง จะให้นักศึกษาทำ “แบบฝึกหัด” เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 4
- 3.2 วัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาบทที่ 6

ช่วงที่ 4 วัดความพึงพอใจในภาพรวม

ในช่วงนี้จะวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในภาพรวมทั้งหมดที่ศึกษามาตลอดภาคเรียน

สำหรับกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่ 1.1 / 2.1 และ 3.1 นั้น มีรายละเอียดดังตารางที่ 2 ตารางที่ 3 และตารางที่ 4 ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอนวิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
1-2	บทที่ 1 ความแตกต่างระหว่างสารคดีกับงานเขียนประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะได้ว่างงานเขียนแต่ละชิ้น เป็นงานประเภทใด	ผู้เรียนแต่ละคนเขียนคำตอบไว้ในสมุดของตนเองว่า เอกสารแต่ละชุดนั้น เป็นงานเขียนประเภทใด และผู้สอนจะเฉลยคำตอบ พร้อมอธิบาย	ให้ผู้เรียนนำนิยายสารมา คนละ 1 เล่ม เมื่อผู้สอนเปิดหน้าได้ก็ ตาม ผู้เรียนน่าจะตอบได้ว่า หน้านั้นเป็นงานเขียนประเภทใด - มีผู้เรียนเพียง 4 คนเท่านั้น ที่ตอบผิด ซึ่งเป็นกรณีเล็กน้อย คือ สับสนระหว่าง สารคดีเชิงบทความ กับ บทความเชิงสารคดี ผู้สอนจึงอธิบายเฉพาะความแตกต่างของงานเขียน 2 ประเภทนี้ ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง	ใช้เทคนิค "เขียนสรุปประโยคเดียว" โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด 2 ข้อ ดังนี้ <u>แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 1/1.1: ความแตกต่างของสารคดีและงานเขียนประเภทอื่น ๆ</u> 1. จงเขียนอธิบายความแตกต่างของงานเขียนแต่ละชุดต่อไปนี้ ให้อธิบายจุดละ 1 ประโยคเท่านั้น 1.1 สารคดี กับ เรื่องสั้น 1.2 สารคดี กับ บทความ 1.3 สารคดี กับ คำรา 1.4 สารคดีเชิงบทความ กับ บทความเชิงสารคดี 1.5 สารคดี กับ How To 2. จงอธิบายความหมายของ "สารคดี" ตามความเข้าใจ โดยอธิบายให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะพิเศษของสารคดีให้ชัดเจน	

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอนวิชาการเขียนสารคดี (บท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
3	บทที่ 1 (ต่อ) ลักษณะสำคัญของสารคดี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของสารคดีอย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น (ศึกษาเชิงทฤษฎี)	1. เผลยคำตอบของแบบฝึกหัดที่ 1 พร้อมทั้งศึกษาร่วมกันอีกครั้งถึงความแตกต่างของงานเขียนแต่ละประเภท 2. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มจับฉลากหัวข้ออภิปราย 5 เรื่องภายใต้โจทย์เดียวกันคือ "สารคดี จะต้องเป็นอย่างไร เลือกรูปแบบไหนดี อันหนึ่ง หรืออธิบายและยกตัวอย่าง" 2.1 Tell Directly or Creatively 2.2 Subjective or Objective 2.3 Emotional or Straight Talk 2.4 Educate or Just Report 2.5 Informative or Formative	ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน - ผู้เรียน 3 ใน 5 กลุ่มเลือกตอบผิด คือ กลุ่ม 2, 3 และ 4 ซึ่งมีผู้สอนอธิบายขยายความแล้ว ก็เกิดความเข้าใจเพิ่มขึ้น เพราะสามารถสรุปสาระสำคัญในช่วง Action ได้ถูกต้อง	ร่วมกันสรุปว่า "ลักษณะสำคัญของสารคดี มีอะไรบ้าง เพราะอะไร" ลักษณะสำคัญของสารคดี 1. Creative 2. Subjective 3. Emotional 4. Educate 5. Informative	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 1/1.2 : ลักษณะสำคัญของสารคดี ของสารคดี จงอธิบาย "ลักษณะสำคัญของสารคดี" ที่ทำให้สารคดียังคงเป็นสารคดี และแตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่นโดยสิ้นเชิง อธิบายให้ชัดเจนและละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ไม่เกิน 1 หน้า)

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอน เรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
4	(ต่อ) ลักษณะสำคัญของสารคดี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของสารคดีอย่างต้องงแท้ยิ่งขึ้น (ศึกษาเชิงวิเคราะห์)	ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์สารคดีตัวอย่างที่เคยแจกให้เรื่อง "สุโลกสีเทา" ประเด็น "ลักษณะสำคัญของสารคดี" ทั้ง 5 ประการที่สอนไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา เมื่อเข้าใจแนวทางการวิเคราะห์แล้ว ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของสารคดี โดยใช้สารคดีในเอกสารที่เคยแจกให้ กลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้ - โลกทัศน์ชุมชน เครื่องมือที่ทำให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นรอบตัว - มติความดีต่อมนุษย์และโลกนี้ - อยู่ก่อนแต่ง อาจทำลายชีวิตคู่	แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเขียนบนกระดาน ว่า พบว่าลักษณะสำคัญของสารคดี 5 ประการ ในสารคดีที่กลุ่มของตนวิเคราะห์นั้น ตรงกับเนื้อหาใจความตรงจุดใดบ้าง - ผู้เรียนทุกกลุ่มสามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้อง โดยมีเพียง Subjective เท่านั้น ที่ผู้เรียนอธิบายได้ ไม่ละเอียดพอ	ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม รับผิดชอบกลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้ 1. รวมพลังชาวสตึก บวชสะพานแม่น้ำมูล 2. บทเรียนจากขันธ์มีสาว ลูกข้างช่วยด้วย 3. เสชาติทรทัศน์ร้องเพลง 4. เหตุใด มดตกจากที่สูงจึงไม่ตาย แล้ววิเคราะห์ถึง "ลักษณะสำคัญของสารคดี" ทั้ง 5 ประการ ตามแนวทางที่ศึกษาไป - ผู้เรียนทุกกลุ่มสามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้อง โดยมีเพียง 2 กลุ่มเท่านั้น ที่วิเคราะห์ Subjective ไม่ละเอียดพอ ผู้สอนจึงอธิบายเรื่อง Subjective ซ้ำอีกครั้ง ซึ่งจะวัดความเข้าใจอีกครั้งในแบบฝึกหัดท้ายบท	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 1 /1.2. ลักษณะสำคัญของสารคดี (ทำเพื่อทบทวนข้อคิด) จงแก้ไขแบบฝึกหัดที่ทำไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอนวิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
5	บทที่ 2 การมองสถานการณ์ให้เป็นสารคดี ที่มีแก่นเรื่อง สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแก่นเรื่องได้อย่างสร้างสรรค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ	1. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 4-6 กลุ่ม แจกกระดาษสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้กลุ่มละ 1 ชิ้น 2. ให้ทำวิธีตัดกระดาษชิ้นนี้ โดยไม่ให้ตัดเกิน 2 ครั้ง แล้วหาส่วนที่ตัดมาต่อกันเป็นรูปตัว L ให้สวยที่สุด ห้ามทั้งกระดาษ เมื่อคิดได้แล้วให้นำมาติดบนกระดาษ แต่แต่ละกลุ่มห้ามเข้ากัน 3. เมื่อทำครบทุกกลุ่มแล้ว ให้ร่วมกัน vote ว่า ชอบตัว L ของกลุ่มใดมากที่สุด 4. ผู้สอนสรุปว่า หากเปรียบเทียบตัว L นี้เป็นเหมือนแก่นเรื่องของสารคดี ให้คิดว่า แก่นเรื่องแบบใด ที่ผู้ชม ผู้อ่านจะชอบ	ตัวแทนกลุ่มนำเสนอว่า "แก่นเรื่องแบบใดที่ผู้อ่านจะชื่นชอบ" แล้วผู้สอนนำสรุปสู่ประเด็น แก่นเรื่องที่นำเสนอ - ต้องมีมุมมองใหม่ ๆ เหมือนกับตัว L ที่คนชอบมากที่สุด คือตัว L ที่คิดวิธีตัดกระดาษได้แหวกแนว - ความแหวกแนวอาจจะไม่เพียงพอ เพราะหากแหวกแนวแต่ไม่สร้างสรรค์ ก็จะไม่น่าสนใจ เช่นเดียวกับกระดาษรูปตัว L ที่เป็นตัว L แต่ไม่สวย ไม่สมบูรณ์ คนก็ไม่ชอบ	ให้ผู้เรียนนึกถึงสารคดีทางโทรทัศน์ที่เคยดู เคยชม ที่มีแก่นเรื่องในมุมมองแหวกแนว และสร้างสรรค์ มายกตัวอย่างคุยกันชั้นเรียน - ผู้เรียนนึกถึงสารคดีรายการ "กบนอกกะลา" และ "คนค้นคน" ซึ่งนับเป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับเป็นตัวอย่างในประเด็นการสร้างสารคดีด้วยมุมมองใหม่ นี้เป็นอย่างดี	- ยังไม่จบบท-

ตารางที่ 2 แสดงแนวการสอน วิชาการเขียนสารคดี (บท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
บทที่ 2 การมอง สถานการณ์ให้เป็นสาร คดี ที่มีแก่นเรื่อง สร้างสรรค์ (ต่อ) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ กำหนดแก่นเรื่องได้ อย่างสร้างสรรค์ ด้วย วิธีการต่าง ๆ	1. ตั้งประเด็น "สาเหตุการติดยาเสพติดของวัยรุ่น" ให้ผู้เรียนช่วยกันคิด ได้คำตอบดังนี้ - ครอบครัวแตกแยก - ขาดความห่วง - ครอบครัวยากจน - คนเพื่อนไม่ดี ถูกเพื่อนชักจูง 2. ให้ร่วมกันอภิปรายว่า สาเหตุการติดยาเสพติดว่านั่น เป็นสาเหตุที่แท้จริงหรือไม่ ซึ่งผู้เรียนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า "ไม่ใช่" 3. ผู้สอนเชื่อมโยงถึงการกำหนดแก่นเรื่องว่า ให้ลองคิดในแนว "สวนกระแสคิดหลัก" (แต่อย่าขวางโลก) เพื่อจะได้สารคดีที่สะท้านสังคมได้อย่างแท้จริง และน่าสนใจ	ในประเด็น "สาเหตุการติดยาเสพติดของวัยรุ่น" นี้ ให้ลองคิดแบบ "สวนกระแสคิดหลัก" เพื่อจะได้เกิดแก่นเรื่องที่ น่าสนใจ แล้วให้อาสาสมัคร ออกมาอธิบาย ผู้เรียนออกมาแสดงความคิด ผู้เรียนออกมาแสดงความคิด ดังนี้ - คนที่ผู้ปกครองไม่ได้หย่าร้างกันหลายคน ก็ติดยา - คนที่จบ ป.เอก ก็ติดยา - คนที่ร่ำรวย ก็ติดยา - คนเพี้ยนดี ๆ แต่ติดยา	ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม เพื่อลองกำหนดแก่นเรื่องแบบสวนกระแสคิดหลัก ในประเด็น "การแก้ปัญหาเสพติดในวัยรุ่น" แล้วออกมาอธิบายหน้าชั้นเรียน ผู้เรียนอธิบายว่า -จะใช้สื่อบุคคลมากกว่า สื่อมวลชน -จะสัมภาษณ์คนเคยติดยาว่า จะหาทางป้องกันสังคมได้อย่างไร เพื่อจะได้ข้อมูลมาเขียน (ไม่สัมภาษณ์รัฐมนตรี) -จะไม่ทำแผนพับ หรือสื่อใด ๆ ที่มุ่งเน้นให้ความรู้	- ยังไม่จบบท-	

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
6	บทที่ 2 การมองสถานการณ์ที่เป็นสารคดี ที่มีแก่นเรื่อง สร้างสรรค์ (ต่อ) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแก่นเรื่องได้อย่างสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ	1. ศึกษาสารคดีที่เคยแจกให้ 2 เรื่อง คือ 1. มดมีความคิดที่มนุษย์และโลกนี้ 2. มดตกจากที่สูง ทำไมจึงไม่ตาย เพื่อหาคำตอบว่า 2 เรื่องนี้ กำหนดแก่นเรื่องแบบใด จึงสร้างสรรค์และน่าอ่าน 2. ผู้เรียนพบว่า ทั้ง 2 เรื่องนี้ ไม่ได้ใช้แนวทางการกำหนดแก่นเรื่อง 2 แบบ ที่เคยเรียนไป 3. ผู้สอนอธิบายว่าสำหรับ 2 เรื่องนี้ กำหนดแก่นเรื่องด้วยการ "สวมแว่นวิชาการ" แล้วนำเสนอตามแว่นนั้น ซึ่ง 2 เรื่องนี้ สวมแว่น "วิทยาศาสตร์" จึงสามารถเขียนเรื่องออกมาได้	1. ให้ผู้เรียนลองมองประเด็น "การแต่งงานของชาวเหนือที่ฝ่ายชายต้องไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง" โดยให้ช่วยกันมองด้วยแว่นวิชาการหลาย ๆ ศาสตร์ ได้แก่ - ประวัติศาสตร์ - Feminist - ประวัติศาสตร์ - นักอนุรักษนิยม ผลที่ได้คือ เรื่องสารคดีที่ออกมามีหลายแนวทาง 2. ผู้สอนสรุปว่า การมองด้วยแว่นวิชาการหลาย ๆ แว่น ทำให้ได้สารคดีที่น่าสนใจและแตกต่างกัน	ให้ผู้เรียนมองประเด็น "พม่าที่อยู่ในเมืองไทย ต่างมีพระบรมฉายาลักษณ์ของในหลวง และราชินี อยู่บนธง ไว้เคารพบูชาที่บ้าน" ด้วยแว่นวิชาการหลาย ๆ แบบ ได้แก่ - ประวัติศาสตร์ - ชชาติพันธุ์ - เศรษฐศาสตร์ ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ว่า หากใช้แนวคิดทางวิชาการหลาย ๆ ศาสตร์มารวมองประเด็น แม้จะเป็นเรื่องเดียวกันก็ตาม จะทำให้ได้สารคดีที่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้เรียนสามารถอภิปรายในชวงนี้ได้เป็นอย่างดี	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 2: ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มละ 5-6 คน ไปหา ข่าว หรือสารคดี เกี่ยวกับ "คนต่างดาวในเมืองไทย" มากลุ่มละไม่ต่ำกว่า 5 ชิ้น ห้ามซ้ำกัน โดยในคาบเรียนต่อไป ให้อภิปรายที่ละกลุ่ม กลุ่มละ 10 นาที ว่า - ข้อมูลที่หาได้นั้น แสดงให้เห็นว่า คนต่างดาว ถูกคนไทยมอง ในด้านไหนบ้าง ซึ่งให้วิเคราะห์จากข้อมูลที่ปรากฏในสื่อที่หา มา (จะจบแบบฝึกหัดในชั่วโมงเรียนคาบต่อไป)

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการ PAR		แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	
7	บทที่ 2 การมอง สถานการณ์ให้เป็นสาร คดี ที่มีแก่นเรื่อง สร้างสรรค์ (ต่อ) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ กำหนดแก่นเรื่องได้ อย่างสร้างสรรค์ ด้วย วิธีการต่าง ๆ	1. ผู้เรียนนำสถานการณ์ "คนต่างด้าวในประเทศไทย" ที่ แต่ละกลุ่มค้นคว้ามาสรุปให้ทั้งหน้าชั้นเรียน 2. วิเคราะห์ว่า คนต่างด้าวในแต่ละช่วงนั้น ถูกมองอย่างไร - เป็นคนโยดร้าย ก้าวร้าว มักเป็นอาชญากร - เป็นคนนำส่งสาร นำเห็นใจ ถูกกดขี่ข่มเหงอยู่เสมอ - เป็นคนเก่งเหมือนมนุษย์ทั่วไป ต่างเพียงแค่สัญชาติ	ให้แต่ละกลุ่มคิดต่อยอดจาก ประเด็นที่ Study – Reflection ไปว่า หากจะเขียนสารคดี เกี่ยวกับคนต่างด้าว จะเขียน เรื่องอะไร จึงกำหนด Theme โดยอธิบาย Subjective และวิธี สร้างสรรค์ด้วย และหากให้ เขียนเรื่องตาม theme นี้จริง ๆ จะหาข้อมูลเรื่องอะไร จากแหล่ง ใดบ้าง	
8	บทที่ 2 การมอง สถานการณ์ให้เป็นสาร คดี ที่มีแก่นเรื่อง สร้างสรรค์ (ต่อ)	คาบเรียนนี้ ไม่ได้ Study และ Reflection เนื่องจาก	Action (ต่อ) แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอต่อจากประเด็นที่ Study – Reflection ในคาบเรียนที่ผ่านมาว่า หากจะเขียนสารคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าว จะเขียน เรื่องอะไร เสนอ Theme โดยอธิบาย Subjective และ วิธีหาข้อมูลด้วย	งานกับคะแนน : ให้ผู้เรียน - หา "ข้อมูล" ประมวลได้ก็ได้ (บทความ ข่าว บท สัมภาษณ์ ตำรา งานวิจัย สถิติ ฯลฯ) ซึ่งจะต้อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้เรียนจับหลักได้ - จากข้อมูลนั้น คิดเป็นแก่นเรื่อง (Theme) พร้อม ทั้งอธิบาย Subjective ให้เข้าใจ

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (มท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแก่นเรื่องได้อย่างสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ	จะต้อง Action ต่อจากคาบเรียนที่ผ่านมา	-แต่ละกลุ่มนำเสนอได้สร้างสรรคและน่าสนใจ ได้แก่ 1.คนต่างด้าวที่มีความสามารถระดับชาติได้เหมือนคนอื่น ๆ นี้. ไม่ใช่เพราะเหตุนี้แต่เป็นเพราะความจำเป็น 3.ความยากลำบากในการเอาเงินทางข้ามแดน 4.วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์นั้นมีความงามน่าชื่นชม	-เตรียมประเด็นเนื้อหาที่ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม พร้อมกับวิธีหาข้อมูลด้วย (เขียนเป็นข้อ ๆ)	
9	บทที่ 3 การรวบรวมข้อมูล และการเขียนโครงเรื่อง (Plot) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการรวบรวมข้อมูลนั้นสำคัญสำหรับการเขียนสารคดีเป็นอย่างดี รวมถึงให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้อไปเขียนเป็นโครงเรื่องได้อย่างเป็นระบบ น่าสนใจ	ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม อ่านสารคดีเรื่อง "หมา...ชะตาชีวิตที่คนเลียดให้เป็น" แล้ววิเคราะห์ว่า "ผู้เขียนงานชิ้นนี้ ได้เดินทางไปกับข้อมูลเรื่องอะไร จากที่เห็นหรือจากใครมาบ้าง" เมื่อวิเคราะห์ได้แล้วให้ไปเขียนบนกระดานเป็นข้อ ๆ ห้ามซ้ำกัน	1. ผู้เรียน และผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์แต่ละข้อบนกระดาน เพื่อเกิดความถูกต้อง และแก้ไขร่วมกัน - ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้องและครบถ้วน 2. ผู้สอนสรุปถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภท	ให้ผู้เรียน นำงานเก็บคะแนนของตนเองไปตรวจเช็คก่อนส่งอีกครั้ง ว่าได้กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูลละเอียด ชัดเจน และครบถ้วนแล้วหรือยัง	-ยังไม่จบบท-

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอน เรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
10	-	เนื่องจากงานกับคะแนน ที่ผู้เรียนส่งมานั้น ผู้สอนเห็นว่ายังมี ผู้เรียนส่วนหนึ่ง (ประมาณครึ่งหนึ่ง) ยังทำไม่ได้ชัดเจน จึงยังไม่ให้ คะแนน ในคาบเรียนนี้ จึงทบทวนเนื้อหาเดิมที่เรียนไปทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปถึงลำดับขั้นตอนของ "ก่อนลงมือเขียนสารคดี" ได้แก่ 1. หาข้อมูลเบื้องต้น (สำรวจสถานการณ์เบื้องต้น) 2. มองสถานการณ์ให้เป็นแก่นเรื่อง 3. ทักแก่นเรื่องให้สร้างสรรค์ 4. วางแผนหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น	ให้ผู้เรียน นำงานกับคะแนน 1 ของตนเองไปแก้ไข ส่งอีกครั้ง	-ยังไม่จบบท-	
11	บทที่ 3 การรวบรวม ข้อมูล และการเขียน โครงเรื่อง (Plot) (ต่อ) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่า การรวบรวมข้อมูลนั้น สำคัญสำหรับการเขียน สารคดีเป็นอย่างดี	ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปเมื่อคาบ เรียนที่ 9 สารคดีเรื่อง "นพ. ชะตา ชีวิตที่คนลิดลิตให้เป็น" นั้น ให้ผู้เรียน นำข้อมูลทีวิเคราะห์ได้ มาเรียบเรียง ตามลำดับที่ภู่านำเสนออยู่ในงาน เขียน เรียบเรียงเขียนเป็น ข้อ ๆ	1. ผู้เรียน และผู้สอนร่วมกัน วิเคราะห์แต่ละข้อบน กระดาน เพื่อเช็คความ ถูกต้อง และแก้ไขร่วมกัน - ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ และแก้ไขข้อผิดได้ถูกต้อง และครบถ้วน	นำงานกับคะแนนไปทำต่อ โดย นำข้อมูลไปเขียน Plot	งานนี้เป็นงานเก็บคะแนน และเป็นแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 3 ด้วย

ตารางที่ 2 แสดงแนวการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ PAR			แบบฝึกหัดท้ายบท
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
	รวมถึงให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเขียนเป็นโครงเรื่องได้อย่างเป็นระบบน่าสนใจ	บนกระดาน อย่ทำข้อมูลทดท่นและอย่างเรียงลำดับผิด	2. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่อยู่บนกระดาน โดยไม่เรียงลำดับใหม่ - สามารถจัดหมวดหมู่ได้เป็น 3 ข้อใหญ่ ๆ จาก 11 ข้อย่อย 3. ผู้สอนสรุปเรื่องการสอน Plot		

ตารางที่ 3 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.4.16) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
12	บทที่ 4 โครงสร้างสารคดี เพื่อให้ผู้เรียนทราบแนวทางในการเขียนสารคดีให้ครบ โครงสร้าง พร้อมทั้งสามารถนำแนวทางไปให้เขียนได้อย่างสร้างสรรค์	ศึกษาสารคดีเรื่อง "หมา...จะตายทีไรที่คนเลี้ยงให้เบ๊ม" แล้วให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่า สารคดี 1 เรื่องนั้น ต้องประกอบไปด้วยอะไรบ้าง	1. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อสารคดีที่ศึกษา - ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ 3 โครงสร้างสำคัญ คือ แก่นเรื่อง ชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่อง 2. ผู้สอนสรุปเรื่อง "โครงสร้างสารคดี" ว่ามีโครงสร้าง 5 ส่วนสำคัญ คือ แก่นเรื่อง ชื่อเรื่อง นำเรื่อง เนื้อเรื่อง และสรุปเรื่อง พร้อมกับอธิบายแนวทาง การสร้างสารคดีโครงสร้างแต่ละส่วน พร้อมยกตัวอย่างประกอบจากสารคดีเรื่องหมา	Action พร้อมทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4 จงวิเคราะห์โครงสร้างของสารคดีเรื่อง "บ้านแห่งแสงสว่าง" มาให้ครบองค์ประกอบ ผลคือผู้เรียนส่วนใหญ่ ยังทำไม่ได้ จึงต้องเรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง	- ยังต้องเรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง -

ตารางที่ 3 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
13	บทที่ 5 กลวิธีการเขียน สารคดี	1. ให้ผู้เรียนค้นหากลวิธี ถูกเลขของผู้เขียนในการนำเสนอสารคดี เรื่อง "หมา ดึงมีชีวิตที่คนลืมหิน" 2. ผู้สอนอธิบายแต่ละกลวิธี ที่ผู้เรียนวิเคราะห์ได้ จนครบทุกกลวิธี การเขียน	ให้ผู้เรียนวิเคราะห์กลวิธีการ เขียนของสารคดีเรื่อง "บ้านแห่ง แสงสว่าง"	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 5 เป็น งานเก็บคะแนน ให้ ผู้เรียนเขียนสารคดีตาม Plot ที่ส่งมา โดยจะต้อง เขียนให้ครบโครงสร้างของสารคดี และใช้กลวิธี การเขียนต่าง ๆ ที่ศึกษาไป	
14		19-20 ธ.ค.48 มีกปฏิบัตินอกสถานที่ ณ ศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ บ้านหนองบัว และการนำเนื้อหาบทที่ 1-3 ไปใช้			
15	บทที่ 4 (อีกครั้ง) โครงสร้างสารคดี 4.1 ชื่อเรื่อง และนำเรื่อง ชื่อเรื่อง และนำเรื่อง	1. แบ่งกลุ่ม เป็น 4 กลุ่ม วิเคราะห์ ชื่อเรื่องสารคดีทั้ง 12 ชื่อ ในเอกสาร ชุดที่ 1 ที่แจกให้ โดยให้วิเคราะห์ กลุ่มละ 3 ชื่อเรื่อง	1. ร่วมกันสรุปว่า การตั้งชื่อ เรื่องนั้น มีกี่ประเภท อะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่าง จากเอกสารที่ศึกษาไป -ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ ถูกต้อง	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4/4.1 1. จงวิเคราะห์ชื่อเรื่อง และนำเรื่อง ของสารคดี เรื่อง "บ้านแห่งแสงสว่าง" โดยอธิบายให้ เข้าใจ 2. ให้ตั้งชื่อเรื่อง และเขียนนำเรื่องใหม่ ให้กับ สารคดีเรื่อง "บ้านแห่งแสงสว่าง" โดยจะต้อง เขียนในรูปแบบที่ไม่ซ้ำกับรูปแบบเดิม	

ตารางที่ 3 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
16	บทที่ 4 (อีกครั้ง) โครงสร้างสารคดี 4.2 ส่วนเนื้อเรื่อง (การเขียนเรื่อง)	ผู้เรียนวิเคราะห์ ส่วนเนื้อเรื่องของสารคดีเรื่องหมาฯ ทั้ง 3 รูปแบบ ในเอกสารชุดที่ 2 ที่แจกให้ พร้อมกับตอบคำถามที่ว่า "นำเรื่องแบบใด น่าอ่าน และดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้มากกว่ากัน" เพราะเหตุใด	2. ร่วมกันสรุปว่า ส่วนเนื้อเรื่องนั้น มีกี่ประเภท อะไรบ้าง พร้อมทั้งยกตัวอย่างจากเอกสารที่ศึกษาไป	2. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เขียนนำเรื่องใหม่ ให้สารคดีเรื่องหมาฯ โดยจะต้องไม่ซ้ำกับรูปแบบเดิม ในเอกสารชุด 2 - ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มสามารถเขียนได้ออนข้างดี	(เนื่องจากคะแนนจากแบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4 ในคาบเรียนที่ 12 ที่ผ่านมากพบว่าผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ "ควบคุมปรับปรุง" จำนวน 56.52% จึงให้ผู้เรียนเรียบเรียงอีกครั้งหนึ่ง โดยแยกกระบวนการออกย่อยตามเนื้อหา เป็น 3 เรื่องย่อย และทำแบบฝึกหัดแยกประเด็นเป็น 4/4.1 4/4.2 และ 4/4.3
		ผู้เรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม วิเคราะห์ การเดินเรื่องของสารคดีเรื่องหมาฯ โดยให้วิเคราะห์กลุ่มละ 1 หน้า ตามลำดับ	ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่วิเคราะห์ได้ หน้ากับเรียน "ร่วมกันร่วมกัน" สรุปว่า "การเดินเรื่อง" สามารถเป็นไปมุมมองได้บ้าง (ตัวละครเดินเรื่อง / ผู้เขียนเดินเรื่อง / ผู้เขียนพรรณนา และปล่อยให้เรื่องเดินเอง)	ให้ผู้เรียนลองเขียนสารคดีเรื่องหมาฯ ใหม่สัก 1 ย่อหน้า โดยให้เปลี่ยนรูปแบบการเดินเรื่องซึ่งห้ามซ้ำกับแบบเดิม แล้วสุ่ม 3 คน ให้มาอ่านหน้าชั้นเรียน แล้วสรุปประเด็นร่วมกัน - ผู้เรียนสามารถทำได้	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4/4.2 1. จงวิเคราะห์การเดินเรื่องของสารคดีเรื่อง "บ้านแห่งแสงสว่าง" โดยอธิบายให้เข้าใจอย่างละเอียด 2. หากเปลี่ยนการเดินเรื่องใหม่ประเด็นแรกย่อหน้าแรกของสารคดีเรื่องนี้ เรื่องจะเป็นไปอย่างไร จงเขียนให้ดูอย่างชัดเจน

ตารางที่ 3 แสดงแนวการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
17	บทที่ 4(อีกครั้ง) โครงสร้างสารคดี 4.3 ส่วนสรุปเรื่อง	ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม วิเคราะห์ ส่วนสรุปเรื่องของสารคดี กลุ่มละ 1 เรื่อง ต่อไปนี้ (นำเสนอหน้าชั้น) -รวมพลังชาวสตีย์ -บทเรียนจากลูกช้างยั้งนี้ -สถานีโทรทัศน์ร้องเพลง	ร่วมกันสรุปว่า "ส่วนสรุป เรื่อง" มีรูปแบบ และการจะ เลือกใช้ส่วนสรุปเรื่องแบบใด นั้น ขึ้นอยู่กับอะไร -การสรุปเรื่องมี 4 วิธีการ และการเลือกใช้แบบไหน ขึ้นอยู่กับเนื้อหา หรือ ข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่	ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 5 กลุ่ม วิเคราะห์ส่วนสรุปเรื่องของสาร คดีกลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้ -ทำรายเรียง สะท้อนถึงดวงดาว -คลื่นนี้มีพลัง -ร้อยเรื่องเล่าดีลาวดี -หมั่นคนขายขอบ -ของจริง Coming Soon โดยแต่ละกลุ่มจะตั้งอภิปราย โดยการเขียนอธิบายในกระดาษ ส่งผู้สอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะ การเขียนอธิบายด้วย -มี 3 กลุ่มเขียนอธิบายได้ดี -มี 2 กลุ่มต้องเขียนใหม่อีก ครั้งหนึ่ง (ทำสองรอบ)	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4/4.3 1. จงวิเคราะห์ส่วนสรุปเรื่อง ของสารคดีเรื่อง หมาฯ หรือมอริบายเหตุผลให้เข้าใจโดย ละเอียด 2. จงเขียนส่วนสรุปเรื่องของสารคดีเรื่องหมาฯ ให้อยู่ในรูปแบบอื่น ที่ไม่ซ้ำกับแบบเดิม

ตารางที่ 3 แสดงแนวการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
18	บทที่ 5 กลวิธีการเขียน และคุณลักษณะของสารคดี	ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม อ่านสารคดีเรื่องหมาฯ หน้า 3 โดยละเอียด แล้ววิเคราะห์ว่างานเขียนนี้ใช้กลวิธีใดบ้าง ที่ทำให้งานเขียนสะดุดตา น่าอ่านและแตกต่างไปจากตัวรา	ผู้เรียนและผู้สอนสนทนาร่วมกันถึง "กลวิธีการเขียน" ทั้ง 8 ประเภท	จะ Action ในคาบเรียนต่อไป	
24 ม.ค. 49	บทที่ 5 กลวิธีการเขียน และคุณลักษณะของสารคดี (ต่อ)			จากเอกสารที่แจกให้ ประกอบไปด้วยข้อมูลดิบ 5 เรื่อง (มีทั้งบทสัมภาษณ์ รูปภาพ และข้อมูลทางวิชาการ) ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ทำกลุ่มละ 1 ข้อ/เรื่อง คือนำข้อมูลนั้นไปเรียบเรียงเขียนขึ้นเป็นสารคดี 1 ย่อหน้า โดยใช้กลวิธีการเขียนสารคดีที่ศึกษาไป แต่ละกลุ่มเขียนลงแผ่นใส แล้วนำมาฉายดู	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 5/5.1 1. จงวิเคราะห์กลวิธีการเขียนของสารคดีเรื่องบ้านแห่งแสงสว่าง 2. จงเขียนสารคดี 1 ย่อหน้า โดยใช้ข้อมูลดิบจากเรื่องที่ 1 ในเอกสารที่แจกให้ และให้ใช้กลวิธีการเขียนที่ศึกษาไปด้วย

ตารางที่ 3 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)
 ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
20	บทที่ 5 กลวิธีการเขียน และคุณลักษณะของสารคดี (ต่อ)	ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จับฉลากหัวข้อเรื่องคุณลักษณะของสารคดี แล้วนำเรื่องไปศึกษา ทบทวน เพื่อนำมาสอนเพื่อนคนอื่น ในชั้นเรียนในคาบเรียนถัดไป		- ผู้เรียนสนทนากันกับกิจกรรมนี้ อย่างเห็นได้ชัด และทุกกลุ่ม สามารถเขียนได้ดี	
	ผู้เรียนประเมินตนเอง	ผู้เรียนเขียนข้อความและให้คะแนนตนเอง เพื่อประเมินพัฒนาการของตนเอง (ไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่น) ก่อนและหลังเรียนวิชานี้ ใน 4 ประเด็น ได้แก่			

ตารางที่ 3 แสดงแนวการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเขียนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและ วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
21	บทที่ 5 กลวิธีการเขียน และคุณลักษณะของ สารคดี (ต่อ)	(ทำแล้วในคาบที่ 20) ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม นำหัวเรื่อง ที่จับจ้องได้ มาสอนเพื่อน คนอื่นหน้าชั้นเรียน	ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความ สำคัญของคุณลักษณะสารคดี พร้อมยกตัวอย่างโดยละเอียด	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 5/5.2 จงวิเคราะห์คุณลักษณะของสารคดีเรื่องบ้านแห่ง แสงสว่าง โดยละเอียด	

ตารางที่ 4 แสดงแนวการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การวิจารณ์สารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
22	บทที่ 6 การวิจารณ์สารคดี / 6.1 วิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่อง	ให้ผู้เรียนอ่าน แล้ววิเคราะห์หา "หลักการวิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่อง" ในเอกสารชุด "บทวิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่องของสารคดีเรื่องบ้านแห่งแสงสว่าง"	ผู้สอนและผู้เรียนสรุปร่วมกัน ว่า "หลักการวิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่อง" คืออะไร	แจกเอกสารชุด "แบบฝึกหัดลองวิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่อง" ให้ผู้เรียนฝึกวิจารณ์ร่วมกัน - ผู้เรียนสามารถทำได้	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 6 / 6.1 จงวิเคราะห์และวิจารณ์ แก่นเรื่องและโครงเรื่องของสารคดีเรื่อง "เด็กชายพวงมาลัย"
23	บทที่ 6 การวิจารณ์สารคดี / 6.2 วิจารณ์โครงสร้างสารคดี	ให้ผู้เรียนอ่าน แล้ววิเคราะห์หา "หลักการวิจารณ์โครงสร้างสารคดี" ในเอกสารชุด "บทวิจารณ์โครงสร้างของสารคดีเรื่องบ้านแห่งแสงสว่าง"	ผู้สอนและผู้เรียนสรุปร่วมกัน ว่า "หลักการวิจารณ์โครงสร้างสารคดี" คืออะไร	จากเอกสารชุดเดิม ใน 2 ย่อหน้าที่ได้รับ ให้ผู้เรียนเขียนบทวิจารณ์ต่อฉบับจบ แล้วผู้สอนสุ่มจากผู้เรียน 3 คน นำมาอ่านหน้าชั้นเรียน พร้อมศึกษารวมกัน - ผู้เรียนสามารถทำได้	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 6 / 6.2 จงวิเคราะห์และวิจารณ์ โครงสร้างของสารคดีเรื่อง "เด็กชายพวงมาลัย"

ตารางที่ 4 แสดงแนวทางการสอน วิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่อง "การวิจัยนสารคดี"

คาบที่	เนื้อหาและวัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR			การบ้าน / แบบฝึกหัดท้ายบท / งานเก็บคะแนน
		STUDY	REFLECTION	ACTION	
24	บทที่ 6 การวิจัยนสารคดี / 6.3 วิจัยนคุณลักษณะและกลวิธี การเขียน	ให้ผู้เรียนอ่าน แล้วทำความเข้าใจเรื่อง "หลักการวิจัยนคุณลักษณะและกลวิธี การเขียนสารคดี"	ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์วิจัยนคุณลักษณะ และกลวิธี การเขียนสารคดี ของสารคดีเรื่อง "บ้านแห่งแสงสว่าง" พร้อมกันบนกระดาน	จากข้อมูลบนกระดาน ให้ผู้เรียนเขียนออกมาเป็นบทวิจัยน แล้วผู้สอนสุ่มจากผู้เรียน 3 คน นำมาอ่านหน้าชั้นเรียน พร้อมตีความร่วมกัน - ผู้เรียนสามารถทำได้	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 6 / 6.3 จงวิเคราะห์และวิจารณ์ กลวิธีและคุณลักษณะของสารคดีเรื่อง "เด็กชายพวงมาลัย"

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยชั้นเรียนครั้งนี้ คือเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชา นท.416 ทั้งหมด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเตรียมพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี การเขียนสารคดี และ การวิจารณ์สารคดี

2. ขอบเขตด้านประชากร และด้านเวลา

ประชากรในงานวิจัยชั้นเรียนครั้งนี้ หมายถึง ผู้เรียนทุกคนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา นท.416 การเขียนสารคดี จำนวน 26 คน ในภาคเรียนที่ 2 /2548 (พฤศจิกายน 2548 – กุมภาพันธ์ 2549)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

งานวิจัยชั้นนี้ศึกษา 4 ตัวแปร ได้แก่

- 3.1 รูปแบบการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ PAR ในวิชาการเขียนสารคดี
- 3.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR
- 3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในด้าน “ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนแต่ละบท”
- 3.4 ทักษะการนำไปใช้ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา หลังจากผ่านการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กระบวนการ PAR

งานวิจัยนี้ ใช้กระบวนการ PAR มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้ให้มากที่สุด ซึ่งแนวการสอนด้วยกระบวนการ PAR นี้จะอยู่ในลักษณะของ Study – Reflection – Action อันเป็นลักษณะเดียวกันทุกบทเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2, 3 และ 4)

2. เอกสารประกอบการสอน และแบบฝึกหัดท้ายบท

ดังตารางที่ 2, 3 และ 4 จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR จะใช้ “เอกสารประกอบการสอน” หลายประเภท ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นสารคดี บทความ บทวิจารณ์ ข่าว และรูปภาพ โดยหลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาแล้ว มีการทำ “แบบฝึกหัดท้ายบท” ทุกครั้ง เพื่อประเมิน “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” ในด้านความเข้าใจในเนื้อหาแต่ละบทเรียน โดยได้มีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะนำสู่การวิเคราะห์ “ทักษะการนำไปใช้” ต่อไปอีกด้วย

3. แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาการเขียนสารคดี ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนแล้ว จะวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว ด้วยการให้ข้อคำถามแบบอัตนัย ซึ่งให้นักศึกษาทำทุกครั้งหลังจากจบการเรียนการสอนในแต่ละบท โดยข้อคำถามมี 2 ข้อ เหมือนกันทุกบท ได้แก่

- 2.1 จกกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หากคะแนนเต็ม 10 นักศึกษาจะให้คะแนนกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเท่าไร เพราะเหตุใด
- 2.2 หากศึกษาพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมาหรือไม่ มากน้อยอย่างไร เพราะเหตุใด จงอธิบายพร้อมเสนอแนะทางปรับปรุงแก้ไข

4. แบบประเมินการเรียนรู้จากโครงการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ วิชาการเขียนสารคดี

การเรียนการสอนในภาคเรียนที่ผ่านมา มีโครงการให้นักศึกษาลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติเพื่อฝึกหาข้อมูลนำมาเขียนสารคดีจริงจากข้อมูลในหมู่บ้าน ซึ่งหลังจากลงพื้นที่กลับมาแล้ว ผู้สอนได้ให้นักศึกษาประเมินกิจกรรมด้วยการเขียนข้อคำตอบอัตนัย 3 ข้อ คือ

- 4.1 จากการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติ นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้าง ในด้านการเขียนสารคดี

4.2 จากการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติ นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้าง ในด้านการใช้ชีวิต

4.3 จากการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติ นักศึกษาไม่ชอบอะไรบ้าง

ทั้งนี้จากข้อคำถามทั้งสาม ทำให้ผู้วิจัยได้ประเมิน สิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ นอกสถานที่ ซึ่งในข้อคำถามแรก ช่วยในการวิเคราะห์ถึง “ทักษะการนำไปใช้” ได้อีกทางหนึ่งด้วย

5. ข้อสอบกลางภาค

ข้อสอบกลางภาค เป็นข้อคำถามอัตนัย เพื่อประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรูเรื่อง “การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี” ซึ่งเป็นการสอบตามตาราง ตามระบบของมหาวิทยาลัย เก็บคะแนน 10%

6. ข้อสอบปลายภาค

ข้อสอบปลายภาค เป็นข้อคำถามอัตนัย เพื่อประเมินประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรูทั้งหมดของวิชาการเขียนสารคดี ซึ่งเป็นการสอบตามตาราง ตามระบบของมหาวิทยาลัย เก็บคะแนน 40%

7. แบบประเมินพัฒนาการทักษะต่าง ๆ ของตนเอง

สุดท้าย หลังจากนักศึกษาเรียนครบทุกบท ผู้สอนได้ให้นักศึกษาเขียนคำตอบข้อคำถาม อัตนัย 2 ข้อ เพื่อให้ประเมินศักยภาพและพัฒนาการของตนเอง ดังนี้

7.1 การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ที่ผ่านมาในรายวิชา นท.416 การเขียนสารคดีนี้ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือมีพัฒนาการทางด้านใดบ้าง

7.2 นักศึกษา จงให้คะแนนตัวเอง โดยก่อนเรียนวิชานี้ มีคะแนน = 0 หลังจากเรียนแล้วมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นเท่าไร (ให้เปรียบเทียบตัวเองก่อนและหลังเรียนเท่านั้น ไม่ให้เอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมห้องคนอื่น) โดยให้แบ่งคะแนนเป็น 4 หมวด หมวดละ 10 คะแนน ได้แก่ ทักษะทางความคิด การเขียน มุมมองต่อคน และสังคม

การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้าน “ความเข้าใจในแต่ละเนื้อหา”

ตามตารางที่ 2, 3 และ 4 เห็นได้ว่า หลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาแล้ว มีการทำ “แบบฝึกหัดท้ายบท” ทุกครั้ง โดยการทำแบบฝึกหัด ซึ่งหากผู้เรียน สามารถทำคะแนนได้ 80% ขึ้นไป จะวิเคราะห์ตีความว่า เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจในเนื้อหา ในระดับ “ดีมาก” โดยคะแนน และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น จะวิเคราะห์ลดหลั่นกันไปตามลำดับดังนี้

- ผู้เรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 80% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจ ระดับ “ดีมาก”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 70-79% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจ ระดับ “ดี”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 60 – 69% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจ ระดับ “ปานกลาง”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 60% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจ ระดับ “ควรปรับปรุง”

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการ

หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนแล้ว จะวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว ด้วยการใช้ข้อคำถามแบบอัตนัย ซึ่งจะให้นักศึกษาทำทุกครั้งหลังจากจบการเรียนการสอนในแต่ละบท โดยข้อคำถามมี 2 ข้อ เหมือนกันทุกบท ดังนี้ได้อธิบายไปในหัวข้อ “เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย”

ด้วยข้อคำถามดังกล่าว จะนำคำตอบที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะ คือ วิเคราะห์ความพึงพอใจเป็นตัวเลขค่าเฉลี่ยของแต่ละบท ซึ่งคำนวณได้จากคำตอบข้อ 1 แล้วแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 2 ระดับ คือ “พึงพอใจ” และ “พึงพอใจมาก” ด้วยการ นำค่าเฉลี่ยจากแต่ละบท มาคิดค่าเฉลี่ยรวม แล้ววัดว่า หากค่าเฉลี่ยของแต่ละบทเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ก็ตีความได้ว่านักศึกษา “พึงพอใจในบทเรียนนั้นมาก” หากค่าเฉลี่ยแต่ละบทน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตีความว่านักศึกษา “พึงพอใจ”

ส่วนจากคำตอบข้อ 2 ก็วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการแยกแยะคำตอบที่คล้ายคลึง และแตกต่างออกเป็นหมวดหมู่ พร้อมกับหาส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แล้วสรุปประเด็นให้ชัดเจนว่า ผู้เรียนพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ไปหรือไม่ เพราะอะไร ทั้งนี้ จะแบ่งการรายงานผลออกเป็น 2 ส่วน

3. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้าน “ทักษะการนำไปใช้”

“ทักษะการนำไปใช้” ที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา จะวิเคราะห์จากข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Evaluation)

ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่อง จากผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในข้อ 1 โดยวิเคราะห์ว่าหากนักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับ “ดีมาก” และ “ดี” รวมกันมากกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ากระบวนการทำให้นักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้ “มาก” แต่หากนักศึกษาดังกล่าวมีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 60 แสดงว่านักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้ “น้อย”

3.2 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากความพึงพอใจของนักศึกษา

ในการนี้จะวิเคราะห์ต่อเนื่อง จากความพึงพอใจที่วิเคราะห์ผลไปในข้อ 2 ซึ่งให้นักศึกษาทำทุกครั้งหลังจบบทเรียนนั้น ในคำถามที่ว่า “นักศึกษาพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หรือไม่ มากน้อยอย่างไร เพราะเหตุใด จงอธิบายพร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข” นักศึกษาได้เขียนคำตอบอธิบายเหตุผลที่พึงพอใจมาหลายประการ โดยหากนำมาจัดหมวดหมู่แล้วพบว่า เหตุผลที่นักศึกษาเขียนตอบมา คือ “กิจกรรมช่วยเสริมทักษะการนำไปใช้ให้นักศึกษาได้” ก็จะนำมาวิเคราะห์สรุปผลในประเด็นนี้ต่อไป

3.3 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านทักษะการนำไปใช้ โดยวิเคราะห์จากการให้นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายตลอดภาคเรียนรวม 100% ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 สอบกลางภาค

ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง “การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี”
คะแนนรวม 10 %

3.3.2 ผู้เรียนลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติ (เขียนสารคดีจากข้อมูลในหมู่บ้าน)

ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง “การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี”
คะแนนรวม 10%

ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง “การเขียนสารคดี”
คะแนนรวม 20%

3.3.3 งานวิจารณ์สารคดี 1 ชิ้น

ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง “การวิจารณ์สารคดี”

คะแนนรวม 20%

3.3.4 สอบปลายภาค

ประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรู้ทั้งหมด

คะแนนรวม 40%

รวมทั้งสิ้น

100%

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้เรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 80% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ดีมาก”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 70-79% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ดี”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 60-69% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ปานกลาง”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนน้อยกว่า 60% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ควรปรับปรุง”

3.4 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากโครงการฝึกปฏิบัติ

ในการเรียนการสอนจะจัดโครงการให้นักศึกษาลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติเพื่อฝึกหาข้อมูลนำมาเขียน สารคดีจริงจากข้อมูลในหมู่บ้าน ซึ่งหลังจากลงพื้นที่กลับมาแล้ว ผู้สอนได้ให้นักศึกษาประเมิน กิจกรรมด้วยการเขียนข้อคำตอบอัตโนมัติ ทั้งนี้คำตอบที่รวบรวมได้ จะนำมาเรียบเรียงและ จัดหมวดหมู่ เพื่อให้ได้ทราบว่าโครงการฝึกปฏิบัติ ได้ช่วยเพิ่มทักษะการนำไปใช้ให้แก่ศึกษา บ้างหรือไม่ อย่างไร

3.5 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากการประเมินตนเอง (Self Assessment)

สุดท้าย หลังจากนักศึกษาเรียนครบทุกบท ผู้สอนได้ให้นักศึกษาเขียนคำตอบข้อคำถาม อัตโนมัติ 2 ข้อ เพื่อให้ประเมินศักยภาพและพัฒนาการของตนเอง โดยคำตอบที่รวบรวมได้ จะนำมา เรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ เพื่อให้ได้ทราบว่า การเรียนการสอนวิชานี้ ได้ช่วยให้นักศึกษาเกิด พัฒนาการทางด้านทักษะการนำไปใช้เพิ่มขึ้นบ้างหรือไม่ อย่างไร

4. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกระบวนการ

เมื่อได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ ตามลำดับข้อ 1, 2 และ 3 แล้ว ก็จะทำให้ทราบว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถส่งผลให้นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์มากหรือน้อย และนักศึกษาพึงพอใจหรือไม่ รวมถึง ช่วยทำให้นักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งข้อมูลทั้งสามด้านนี้ จะนำสู่การวิเคราะห์ต่อเนื่องไปในส่วนสรุป และอภิปรายผลว่า กระบวนการนี้มีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนในด้านไหนบ้างหรือไม่ และกระบวนการนี้เหมาะกับเนื้อหาวิชาแบบใด ผู้เรียนลักษณะไหน กิจกรรมควรเป็นอย่างไร ตลอดจนผู้สอนควรคำนึงถึงอะไรบ้างในการนำกระบวนการนี้มาใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในวิชาการเขียนสารคดี (นท.416)” นี้ ดำเนินการตาม “หลักการวิจัยชั้นเรียน” คือ เน้นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และหาแนวทางที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งปัญหาสำคัญที่ต้องการแก้ไขคือ “นักศึกษขาดทักษะการนำไปใช้” ผู้วิจัยจึงเกิดจากแนวคิดประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ แนวคิดเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)” มาใช้ในวงการศึกษ โดยนำกระบวนการ PAR (Study-Reflection-Action) มาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเนื้อหาทั้ง 3 ส่วนของบทเรียน ได้แก่ (1) การเตรียมความพร้อมในการเขียนสารคดี (2) การเขียนสารคดี และ (3) การวิจารณ์สารคดี ซึ่งในส่วนแรก ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่อง “การคิดแนวข้าง” มาใช้ในการเรียนการสอนด้วย เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นก่อนลงมือเขียนสารคดีจริง

หลังจากนั้น ผู้สอนได้วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนดังกล่าว ใน 3 ด้าน คือ (1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยผลคะแนนจากแบบฝึกหัดท้ายบท (2) วัดความพึงพอใจของนักศึกษาด้วยแบบวัดความพึงพอใจที่เป็นข้อคำถามอัตนัย และ (3) วัดทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ด้วยแบบประเมินการเรียนรู้จากโครงการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ ข้อสอบกลางภาค ข้อสอบปลายภาค แบบประเมินตนเอง ผลวิเคราะห์สืบเนื่องจากความพึงพอใจ และสืบเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 2 นี้

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

